

מידע כללי

מרצה: פרופ' הרפז יורם
שם שיעור: גישות בחינוך לחשיבה
מספר שיעור: 4-200025-0
סמסטר: ב
שעות שבועיות: 1
נקודות זיכוי: 1

סילבוס

שם הקורס: גישות לחינוך החשיבה

המרצה: פרופ' יורם הרפז

Approaches to teaching thinking

Yoram Harpaz

סוג הקורס: שיעור

היקף הקורס: 1 ש"ש

משך הקורס: סמסטריאלי

תיאור הקורס

במהלך שלושת העשורים האחרונים התפתח תחום עיוני-מעשי חדש בחינוך – חינוך החשיבה. לתחום החדש יש השפעה רבה על השיח החינוכי הכללי. מושגים כגון "מיומנויות חשיבה", "מיומנויות חשיבה מסדר גבוה", "נטיות חשיבה", "הוראה לשם הבנה", "תרבות חשיבה", "אינטליגנציות מרובות", "סגנונות חשיבה" ומושגים רבים אחרים שהומצאו בתחום, חרגו ממנו ומנחים במידה רבה את החשיבה החינוכית בכללה – ובמידה מועטה יותר את העשייה (בחינוך, כידוע, קיים פער בין חשיבה לעשייה). הרעיון המכונן של התחום הוא שבעולם שבו הידע "מתפוצץ", מתיישן, נגיש ונתפס כחסי, אין עוד טעם לחינוך שעיקרו העברה של גופי ידע; יש ללמד תלמידים כיצד לאתר, לעבד, לבקר וליצור ידע, כלומר לחשוב. הרעיון עורר התלהבות רבה וגרם ל"התפוצצות ידע" בתחומי של חינוך החשיבה – תיאוריות רבות על החשיבה וחינוכה, שאינן עולות תמיד בקנה אחד. האינפלציה והקופוניה התיאורטיות הללו גרמו למבוכה בקרב אלה שביקשו להבין את התחום וליישם אותו בהוראה. כדי להתמודד עם מבוכה זו פיתחו יוצריו של התחום מפות מושגיות שונות שיאפשרו להבין וליישם אותו. מפה מושגית כזו פותחה על ידי (בספרי חכה, פיתיון ודגים: גישות לחינוך החשיבה, מכון ברנקו וייס, 2005, ובכמה מאמרים המופיעים בספרי פרט אחד קטן: מטרת החינוך, 2019)

והיא תעמוד במרכז הקורס. עיקרה של המפה המושגית הוא שחינוך החשיבה אינו תחום הומוגני אלא תחום הכולל שלוש גישות המתחרות על השליטה בתחום – גישת המיומנויות, גישת הנטיות וגישת ההבנה.

מטרות הקורס

- להציג לסטודנטים את תחומו של חינוך החשיבה באמצעות מפה מושגית;
- לסייע לסטודנטים לפתח חשיבה טובה – יעילה, ביקורתית ויצירתית;
- לדון בסוגיות מרכזיות בחינוך מנקודת המבט של חינוך החשיבה.

פירוט תכני הקורס והמקורות המתאימים להם

מקורות	תכנים
הרפז, י' (2005), מאמרים בשער "חינוך החשיבה" בספר פרט אחד קטן – מטרת החינוך: מאמרים מועד ב'.	מבוא לחינוך החשיבה
הרפז, י' (2019). מאמרים בשער "חינוך החשיבה" בספר פרט אחד קטן: מטרת החינוך דה בונו, א' (1993). למד את ילדך חשוב	מיומנויות חשיבה תיאוריות של מיומנויות ופרקטיקות של הוראתן
הרפז, י' (2019). מאמרים בשער "חינוך החשיבה" בספר פרט אחד קטן: מטרת החינוך טישמן, פרקינס, גיי (1996). הכיתה החושבת	נטיות חשיבה תיאוריות של נטיות ופרקטיקות של הוראתן
הרפז, י' (2019). מאמרים בשער "חינוך החשיבה" בספר פרט אחד קטן: מטרת החינוך וויסקי, מ' (2004), הוראה לשם הבנה	הבנה תיאוריות של הבנה ופרקטיקות של הוראתה
הרפז, י' (2008), המודל השלישי: הוראה ולמידה בקהילות חשיבה	המודל השלישי – חינוך לחשיבה ולהבנה היכרות עם מודל אינטגרטיבי המפתח מיומנויות, נטיות והבנה

שיטת ההוראה

הרצאה מערבת

חובות הסטודנט

חובות שוטפות – נוכחות, השתתפות, קריאה; בחינת בית

שקלול הציון

20% – חובות שוטפות; 80% – בחינת בית.

מקורות

- דה בונן, א' (1993). **למד את ילדך לחשוב**. ירושלים: מכון ברנקו וייס.
- הרפז, י' (2008). **המודל השלישי: הוראה ולמידה בקהילות חשיבה**. ת"א: ספרית פועלים.
- הרפז י' (2019). מאמרים בשער "חינוך החשיבה" בספר: **פרט אחד קטן – מטרת החינוך: מאמרים מועד ב'**. ת"א: ספרית פועלים.
- וויסקי, מ"ס (2004). **הוראה לשם הבנה**. ירושלים: מכון ברנקו וייס.
- טישמון, ש', פרקינס, ד' וגיי, א' (1996). **הכיתה החושבת**. ירושלים: מכון ברנקו וייס.